

Sygn. akt I ACa 715/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj
Sędziowie:	<u>SSA Jerzy Bess</u> SSA Teresa Rak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko (...) Spółce z o.o. z siedzibą w K.

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 22 marca 2012 r. sygn. akt IX GC 493/11

oddala apelację i zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 715/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 marca 2012 r. sygn. akt IX GC 493/11, w wyniku częściowego uwzględnienia powództwa wniesionego przez S. S., stwierdził nieważność uchwały nr 7 Zwyczajnego Zgromadzenia wspólników strony pozwanej, to jest (...) Spółka z o.o. z siedzibą w K., z dnia 28 czerwca 2011 r., w zakresie § 15A ust. 6, to jest w części dotyczącej wyłączenia prawa wspólników do kontroli Spółki.

W uzasadnieniu swojego stanowiska Sąd I instancji wskazał, że przedmiotem tej umowy były uprawnienia każdego wspólnika pozwanej spółki, w związku z tym dotyczyła ona praw udziałowych, o których mowa w art. 246 § 3 ksh. Z tych też względów, Sąd Okręgowy uznał, iż uchwała w tym przedmiocie wymagała zgody wszystkich wspólników, których dotyczyła.

W związku z faktem, iż powód głosował przeciw zaskarżonej uchwale, Sąd I instancji mając na uwadze powyższe przyjął, że zaskarżona uchwała w zakresie wyłączenia prawa wspólników do indywidualnej kontroli jest niezgodna z ustawą, gdyż nie została podjęta jednomyślnie, jak wymaga tego ustawa. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął, że uchwała w przedmiotowym zakresie, zgodnie z art. 252 § 1 ksh, jest nieważna.

Pozwana spółka apelacją zaskarżyła niniejszy wyrok w części, to jest w zakresie pkt I zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 246 § 3 ksh, poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, iż uchwała, która wyłącza prawo wspólników do kontroli spółki wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy;

II. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 252 § 1 ksh w związku z art. 246 § 3 ksh, poprzez nieuzasadnione jego zastosowanie i uznanie, iż zaskarżona uchwała jest niezgodna z ustawą.

Na tej podstawie strona pozwana wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części orzekającej o stwierdzeniu nieważności zaskarżonej uchwały w zakresie jej punktu 6 poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

ewentualnie o

2. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

Powód wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania przed sądem II instancji według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważyło następująco:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, uznając je za własne.

Odnosząc się, poniekąd z obowiązku, do oceny poszczególnych zarzutów apelacji, w tym do poglądu strony pozwanej, że przedmiotowa uchwała nie dokonuje uszczuplenia praw udziałowych wspólników, ani praw przyznanych osobiście poszczególnym wspólnikom, należy przypomnieć, że wbrew stanowisku apelującego, kwestia kwalifikacji prawa kontroli wspólnika w spółce z o.o., stanowiącego przedmiot zaskarżonej uchwały, nie budzi wątpliwości na gruncie orzecznictwa i literatury przedmiotu. Trafnie powód w odpowiedzi na apelację przytacza przykładowe poglądy doktryny: „Prawo kontroli spółki, o którym mowa w art. 212 k.s.h., jest prawem indywidualnym, przysługującym każdemu wspólnikowi. Nie jest ono zależne od posiadania przez danego wspólnika określonego ułamka kapitału zakładowego. Nadto, jest to prawo działające z mocy ustawy i nie wymaga osobnego uregulowania w umowie spółki, względnie akcie założycielskim” (tak A. Szumański [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, M. Tarska, Kodeks spółek handlowych, Komentarz do artykułów 151-300, Tom II, C.H. Beck, Warszawa 2005).

W realiach niniejszego postępowania i w odpowiedzi na zarzuty skarżącego, zasadnie powód cytuje też kolejne jednoznaczne i utrwalone stanowisko, zgodnie z którym ustanowienie organu nadzoru lub kontroli nie wyłącza (ani nie ogranicza) automatycznie prawa indywidualnej kontroli wspólników. Taka decyzja może zapaść jedynie wówczas, gdy ustanowiono radę nadzorczą lub komisję rewizyjną. Wówczas umowa spółki od samego początku albo poprzez jej zmianę może wyłączyć (lub ograniczyć) prawo indywidualnej kontroli wspólników. Wyłączenie (ograniczenie) to musi być wyraźnie stwierdzone w umowie spółki. Jednakże w wyniku decyzji o wyłączeniu (ograniczeniu) indywidualnej kontroli następuje uszczuplenie praw (udziałowych lub przyznanych osobiście) wspólników, dlatego też uchwała taka musi zapaść za zgodą wszystkich wspólników, których dotyczy (art. 246 § 3 ksh). Ponieważ jednak prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi, uchwała taka musi zapaść jednomyślnie (tak: A. Kidyba [w:] A. Kidyba, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, 2009, C.H. Beck, wyd. 5, komentarz do art. 213 k.s.h.; tak również R. Pabis [w:] Jacek

Bieniak, dr Michał Bieniak, dr Grzegorz Nita-Jagielski, dr Krzysztof Oplustil, Robert Pabis, dr Anna Rachwał, dr Marcin Spyra, dr Grzegorz Suliński, dr Marcin Tofel, dr hab. Robert Zawłocki, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, C.H. Beck 2011, wydanie 1, komentarz do art. 246 k.s.h. - dalej „R. Pabis, Komentarz”).

Analogiczny pogląd prawny prezentowany jest w: Andrzej Kidyba; Komentarz aktualizowany do art. 213 Kodeksu spółek handlowych, jak również w: Mateusz Rodzynkiewicz, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Lewis Nexis, wydanie 4, Warszawa, komentarz do art. 212 ksh, s. 394, na którego to autora i jego poglądy, apelujący powołuje się.

W efekcie skoro prawo kontroli spółki jest prawem udziałowym wspólnika, niezależnie od ilości posiadanych udziałów, to jest to prawo przysługujące z ustawy. Zgodnie z przepisem art. 246 § 3 k.s.h. uszczuplenie tegoż prawa wymaga zgody wspólnika, którego dotyczy, tj. powoda. Uznanie za uchwaloną uchwałę zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w sytuacji głosowania powoda przeciwko uchwale pozbawiającej go prawa indywidualnej kontroli stanowi działanie niezgodne z ustawą. Tym samym spełniona zostaje przesłanka z art. 252 k.s.h. Ponieważ uchwała ta jest bezwzględnie nieważna, wyrok sądowy ma charakter jedynie deklaratoryjny. Skutek nieważności zaś następuje *ex tunc*.

Zatem zarzuty naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię, czy też poprzez nieuzasadnione jego zastosowanie, podniesione przez apelującego, okazały się bezzasadne.

Ponadto, niezależnie od jasno sprecyzowanych zarzutów apelacji, w uzasadnieniu apelacji skarżący niejako na marginesie podniósł, że w zakresie zastosowania art. 252 § 1 ksh należy dodatkowo zauważyć, że Sąd I instancji nie odniósł się w ogóle do zarzutu braku zastosowania przedmiotowego przepisu w niniejszej sprawie, z uwagi na ewentualne nieistnienie uchwały, która nie osiągnęła wymaganej większości (bądź jednomyślności), co uzasadnia powództwo o ustalenie oparte na art. 189 k.c. W tym zakresie skarżący przywołał pogląd prawny, przytoczony w odpowiedzi na pozew, że: skoro uchwała dotycząca zmiany umowy spółki wymaga zgody, o której mowa w art. 246 § 3 ksh, należy przyjąć, że – braku zgody wszystkich wspólników, których zmiany umowa spółki dotyczy – uchwała w sprawie zmiany umowy spółki w ogóle nie zostaje podjęta ze skutkiem prawnym. Jest ona wówczas *non existens*, a więc nie przysługuje powództwo o stwierdzenie nieważności takiej uchwały, ale powództwo o ustalenie, że określone zmiany umowy spółki (nowe postanowienia umowne) nie istnieją (art. 189 k.p.c.)” (tak M. Rodzynkiewicz, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2009).

Sąd Apelacyjny przyjmuje odmienny pogląd prawny prezentowany przez A. Kidybę w cyt. wyż. pozycjach.

Jedynie na marginesie dodatkowo należy zauważyć, że konsekwencją przyjęcia cyt. wyż. poglądu prawnego przytoczonego przez powoda byłaby teza, że nie można byłoby zastosować przepisu art. 252 ksh, a więc niejako byłby on „pusty”, dla wszystkich takich stanów faktycznych, kiedy uprawniony podmiot wnosiłby powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały podjętej z naruszeniem zasady jednomyślności wszystkich wspólników w rozumieniu art. 246 § 3 ksh. Również z tego powodu Sąd Apelacyjny poglądu takiego nie podziela.

Dlatego też, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak sentencji według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania określonej w art. 98 § 1 k.p.c., natomiast co do wysokości zgodnie z § 2 ust 1 i 2, § 10 ust 1 pkt 21 oraz § 12 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163 poz. 1349).